

УДК 929.6 (477)

ВПЛИВ ІСТОРИЧНОЇ СПАДЩИНИ НА РОЗВИТОК ВІЙСЬКОВОГО ОДЯГУ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Студ. А.Д. Галушко, гр. БДк1-18

Науковий керівник доц.Ф.М. Проданюк

Київський національний університет технологій та дизайну

За недовгий період існування новітньої української армії військова форма отримала виключно широкий розвиток та вимагає наукового вивчення, так як Україна має власну досить багату історичну спадщину, яка виступає потужним джерелом і міцним підґрунтям для подальшого розвитку. Історичні традиції, які склалися в війську нашої держави передаються з покоління в покоління, підкреслюючи зв'язок сучасних військовослужбовців з вояками минулих історичних часів, що в свою чергу сприятимуть вдосконаленню та розвитку військового одягу сухопутних військ Збройних Сил України.

Актуальність. Військова уніформа є складовою матеріальної культури нашого народу, тому сьогодні, в умовах війни на Сході України, гостро постає завдання формування не тільки мистецтвознавчих, а й конкретно практичних підходів до дослідження українських одностроїв з метою збереження національних традицій та їх втілення в життя.

Метою наукової роботи є комплексне опрацювання та висвітлення теоретичних і практичних аспектів історичних передумов виникнення, становлення та розвитку сучасної військової форми сухопутних військ військовослужбовців ЗС України, аналіз та проектування одностроїв з урахуванням їхнього функціонального призначення та естетичного вигляду.

Для досягнення поставленої мети підпорядковані такі дослідницькі завдання: проаналізувати стан вивчення проблеми, встановити повноту джерельної бази; окреслити методологію дослідження військової форми України; дослідити військовий одяг сухопутних військ ЗС України за ознаками та властивостями.

Об'єктом дослідження є сучасний військовий одяг сухопутних військ ЗС України, як суспільно-політичне, соціокультурне явище, однак, найменш вивчене у сучасній українській історіографії, тому й обране для вивчення.

Предметом дослідження є історичні витоки української військової форми й особливості та тенденції її розвитку в умовах незалежної України.

Методи дослідження. Досягнення поставленої мети стало можливим завдяки дотриманню наукових принципів історизму, об'єктивності, достовірності висвітлення даного питання у дослідженнях наукової проблеми.

До наукового аналізу залучалися праці Д. І. Багалія, Л. А. Давиденко, Г. Д. Забродіної, Н. М. Камінської, Ю. М. Лотмана, О. В. Мариненко, С. І. Нікуленко, А. Пономарьова, Н. А. Романової, О. Л. Шевнюк та Є. В. Славутичем. Головний наголос зроблений на співставленні історичних та речових джерел різного походження. Застосований принцип історизму, що дав можливість простежити послідовність процесів появи та розвитку військової форми ЗС України у хронологічній послідовності.

Наукова новизна. В роботі здійснено науковий аналіз наявної літератури з досліджуваної проблеми.

Практичне значення отриманих результатів. Збройні Сили українського народу мають давню історію. Одна із найяскравіших її сторінок припадає на українське козацтво. Саме завдяки козацтву в середині XVII ст. була утворена Гетьманщина - українська держава, яка продовжила державотворчу традицію українського народу. Козацький костюм у добу Гетьманщини набуває нового значення. Можна погодитися з Є. В. Славутичем, що як складова частина матеріальної культури, костюм пов'язаний з тими матеріалами, з яких він

виготовлений. Причому, «для різних географічних регіонів і в різні історичні періоди характерне побутування особливого, неповторного комплексу пошивних матеріалів, безпосередньо залежного від таких факторів як: умови побуту, мода, виробничі можливості, внутрішній і зовнішній ринок матерій, вектори торгівлі, панівна ідеологія та естетичні смаки певних суспільних верств, сталі традиції, конкретний напрямок культури народу, клімат, самі форми костюму, його стиль та призначення» [1, с.143]. Розвиток козацького костюма як складової військової символіки відбувався самостійним, оригінальним шляхом цілком на базі нормативних актів і за ініціативи центральних і місцевих органів влади Української козацької держави.[2] Тобто, костюм українського козака має неабиякий великий вплив на формування та розвиток військового одягу сухопутних військ сьогодення. Весь методологічний комплекс застосованих принципів та методів дав можливість вивчити процес формування та розвитку військової форми одягу.

Зібраний та науково опрацьований матеріал дає можливість для подальшого використання її результатів при дослідженні процесів удосконалення та розвитку військової форми ЗС України, розробці методів щодо вивчення військової форми одягу у ВУЗах, для студентів мистецтвознавчих, історичних, культурологічних дисциплін, дизайнерів одягу та усіх, хто цікавиться історичною військовою уніформою.

Висновки. Історична реальність військового одягу досліджувалась завдяки основним методам, а саме: історико-генетичний, історико-порівняльний, історико-типологічний, історико-системний, що перебувають у діалектичному взаємозв'язку та доповнюють один одного, і дало змогу забезпечити об'єктивність і правдивість пізнавального процесу. Дослідження українських військових формувань України в різні періоди історії України доводять існування військового одягу, яке вдосконалювалось протягом століть за рахунок власного досвіду, використовуючи найкращі традиції різних історичних часів України. Це свідчать архівні документи, музейні збірки, історичні та сучасні публікації і монографії загалом дають змогу відтворити процес становлення та розвитку військового одягу сухопутних військ України. Аналіз історіографії показав, що в Україні накопичено значну базу досліджень з військової символіки, військового одягу, що демонструє історичний вплив на розвиток, формування військового форменого одягу України. Військова форма змінювала свій вигляд під впливом різних історичних часів та завдяки вдосконаленню зброї, військової техніки, способів ведення бойових дій тощо. А на теперешній час відбиває багатолітний образ могутнього воїна, захисника рідної Батьківщини, є важливим елементом української культури як суспільно-політичне та соціокультурне явище.

Отже, український військовий одяг видозмінювався, проходив певні етапи розвитку залежно від суспільно-державного устрою держави. Він є історичним надбанням українського народу.

Ключові слова: Збройні Сили України, військовий одяг сухопутних військ, історична спадщина, козацтво

ЛІТЕРАТУРА

1. Славутич Є. В. Шовкові тканини в костюмах військової еліти і урядовців Української козацької держави та їхня тогочасна місцева термінологія // Історико-географічні дослідження в Україні: Зб. наук. праць. Число 10. - К. : НАН України. Ін-т історії України, 2007. - С. 143-180.
2. Ткачук П. П. Сухопутні війська України доби революції 1917–1921 рр. / П. П. Ткачук. Монографія; Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ, Львівський інститут Сухопутних військ НУ «ЛП» – Львів, 2009. - 312 с.
3. Ткачук П. П. Вирішення проблеми командних кадрів у Галицькій Армії / П. П. Ткачук // Воєнна історія. - 2008. - № 4 (40). - С. 76-82.